

Arany Korszak

A TÉNY A REMÉNY ÉS A MEG
GYŐZŐDESEN ALAPULÓ FOLYÓ
IRAT

BCU Cluj / Central University Library Cluj

1923. október hó 14-én.

II. Évfolyam * 20-ik szám.

Megjelenik havonta kétszer
Cluj—Kolozsváron, Strada
Nic. Filipescu 10. szám.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Egy évre - - - - - 75 Lel
Fél évre - - - - - 40 Lel
EGYESSZÁM ÁRA 3 LEI

AZ „ARANYKORSZAK” TARTALMA:

VALLÁS ÉS FILOZOFIA

<i>Templomépítés</i>	299
<i>A józanság szelleme</i>	304
<i>A józanság szelleme, a józan ítélőképesség</i>	305
<i>A bölcselkedés gyakran lényegtelen</i>	305
<i>A helyes ítéllethez vezető lépcsők</i>	306
<i>A tudomásvétel, az emlékezés és gondolkozás</i>	306
<i>Az éberség, az elme élénk tevékenysége</i>	307
<i>A következtetés és előrelátás</i>	308
<i>Jertek, értékezzünk</i>	308
<i>A döntés: a jellem lelke</i>	308
<i>A józanság szellemének ellenségei</i>	509
<i>Az érzés ellentéte az érzelgősségnek</i>	310
<i>A csalékomny képzelődések</i>	310

FELFEDEZÉSEK

<i>Megtalálták a bibliai aranymezőket</i>	311
<i>Az elsüllyedt paradicsom</i>	311
<i>Távbeszélés nagy távolságra</i>	311

MŰVÉSZET ÉS IRODALOM

<i>Fohász (vers)</i>	300
----------------------	-----

TÁRSADALOMTUDOMÁNY

<i>Kérdések és feleletek</i>	311
------------------------------	-----

VILÁGKRONIKA

<i>Feloszlatták az angol parlamentet</i>	312
<i>Elfogató parancs Stinnes ellen</i>	312

Megjelenik minden második vasárnap
Strada N. Filipescu 10. — Telefon 4-4

Szerkeszti *Falwégi Dénes*

Előfizetési ára: egy évre 75 lek

fél évre 40 lek

Egyes szám ára 3 lek

csehszlovákiában egy évre 20 csehek

Levelezés és előfizetés e címre küldendő
Str. N. Filipescu 10. *Cluj-Kolozsvár*

Frankórszak

A TÉNY-, A REMÉNY- ÉS A MEGGYŐZŐDÉSEN ALAPULÓ FOLYÓIRAT

MEGJELENIK MINDEN MÁSODIK VASÁRNAP. * * * * *

II. Évfolyam.

1923. október 14. vasárnap.

20. szám.

TEMPLOMÉPÍTÉS

NEMRÉG történt itt Kolozsváron, hogy a gör. keleti katedrális alapköveit lerakták és egyházi és világi előkelőségek részvétele mellett felszentelték. E templomépitéssel kapcsolatban idősebbeknek láttuk ismertetni Isten templomát, egy minden emberinél magasabb mű felépítését, amely érdeklődéssel kell, hogy eltöltse szíveinket, annál is inkább, mert amint látni fogjuk, ennek a templomnak az elkészítése fogja eredményezni az egész emberiség erkölcsi, fizikai és szellemi tökéletességére, valamint az örök életre való fölemelését.

Tárgyunk könnyebb megértése céljából a zsidókor történetéből veszünk egyet-mást.

Midőn Isten Jákobhoz így szólt: „A te neved többé nem Jákob, hanem Izrael“ (Izrael=Isten népe, Isten harcosa), egy népet különített el, az izraelitákat, egy bizonyos szent cél végett, hogy tudniillik csatornául szolgáljanak Isten kegyei kiosztásánál, hogy világitótoronyként legyenek a többi pogány népek között, amannak felvilágosítására és megáldására. Isten szövetséget kötött velük közbenjárójuk Mózes által, ígérve, hogy minden áldásait rájuk adja, ha mindvégig hűségesek maradnak hozzá. Aldozatokról s más hasonló dolgokról gondoskodott Isten. Közöttük helyeztette az ő jelképi templomát, amelyet Salamon által építettett fel, hogy előrejelezze az igazi templomot, amely „minden népek imádsága házána hivattatik.“

Pál apostól a Zsidókhöz írt levelében világos magyarázatot ad arról, hogy ez a nép, ennek isteni tiszteletei, áldozatai s általában Istennek velük tett más intézkedései csak előárnyékaik voltak Isten igazi népének, vagy templomának, amely tényleges áldást fog nyújtani a föld minden népének. Urunk Jézus egyik példázatában Izrael népének Istentől nyert egy kiválóan fontos helyzetére vet világot, amidőn ezeket mondja: „Vala egy gazdag ember (Isten) ki plántála szőlőt (Izrael népe) és azt gyepüvel (törvény) körülvevé és abban emele sajtót és épite tornyot (világitótorony).“ (Máté 21: 33—35). E nép azonban, amikor Jézus idejében eljött a szőlő (izrael) meg-

vizsgálásának az ideje, kitünt, hogy a szőlő hiába foglalta el ez előkelő helyet, mert rossz gyümölcsöt termett, miért is ki kellett mondassék az ítélet: „Elvonszom az ő kerítését, hogy elpusztittassék és az ő gyepüjét, hogy eltapodtassék. És parlaggá teszem azt... és meghagyom a fellegeknek, hogy esőt ne adjanak rá.“ — Esaiás 5: 1—7.

Izrael népe Isten mérlegére helyeztetett s „könynyűnek találatott“ s így nem szolgálhatott áldásul az emberiségnek s nem lehetett Isten temploma s mint ilyen további különös kedvezményben sem részesült. Hiába hangoztatta kiváltságos helyzetét, amelyet nyert Istentől, hiába hivalkodott azzal, hogy (Abrahám ivadéka) ő, hiába dicsekedett a népek között elfoglalt előkelő helyzetével, mert, amint az Isten, Jézus által a lelki vizsgálatot Izraelben megejtette, a haszontalan szőlőt, amely fanyar gyümölcsöt termett, elégette, példájául egy másik hamis szőlőnek (lásd Róm. 11:19-25) a névleges kereszténységnek, amelynek a vizsgálatá éppen most van folyamatban, kellően előkészítve a megégetésre, az elpusztításra, amely éppen úgy mint a természetes Izrael, csak kérkedik a világ népei között elfoglalt előnyös helyzetével, hivalkodik emberbaráti intézményeivel: kórházaival, menhelyeivel, székeseházaival; világi műveltségével dicsekedik, azonban elhanyagolja a jellem kifejlesztését a lélek gyümölcsei által aminők: „szeretet, öröm, békeség, békeségestérés, alázatosság, hit, mértékletesség.“ (Gal. 5:19-22) De ehelyett a testiség, az önzés gyümölcseit termi: a gyűlöletet, irigységet, kapzsiságot, civakodást stb. stb. A föld e hamis szőlője, amely borával (tanai befolyása) megrészegítette az egész emberiséget (Jelenések 17 rész), most készen áll arra, hogy Isten haragjának ama nagy kádjába vettessék, hogy megtapodtassék, elpusztittassék, hogy többé ne vezesse félre a világot. — Jelenések 14:19.

De mi van Isten templomával, amelynek eredményes felépítésétől függ az emberiség jóléte és boldogsága, amely templomhoz való buzgó szerelem emészte meg Jézust?

Első tekintetre is felismerheti a józan gondol-

ködő egyén, hogy Isten temploma nem tényleges kő-és téglalakotmányból épített mű. Hogy az Ur Jézus nem eziránt juttatta szeretetét kifejezésre. A jeruzsálemi templom volt az egyedüli, amely Isten egyenes kivánságára épült, jelképéül Isten igaz, valóságos templomának az igaz egyháznak. E templom jelképisége is megszűnt azonnal, amint Izrael is megszűnt jelképi nép lenni, amint a valódi templom fölépítése megkezdődött. Erre rávilágít Urunknak a samariai asszonnyal való beszélgetése, amidőn az Ur a nő azon kijelentésére, hogy hol imádják az Istent, Jézus a következőképp válaszolt: „Asszony, hidd el nekem, hogy eljő az óra, amikor sem nem ezen a hegyen, sem nem Jeruzsálemben imádják az Atyát. De eljő az óra és most van, amikor az igaz imádók lélekben és igazságban imádják az Atyát: mert az Atya ilyeneket keres az ő imádóinul. — János 4: 21—23.

Isten valóságos temploma az igaz egyház, a kiválasztott osztály, amelynek tagjai követik a Bárányt (Jézus), (Lukács 12: 32) akárhová menend jó-és balsorsban, szélesendben és viharban mindhalálig. Ezekről mondja Pál apostól: „Az Isten temploma szent, amely ti vagytok.“ Péter ugyanerről az osztályról szól: „Ti is, mint élő kövek építtessetek, hogy legyetek lelki ház. Az Ur Jézus mondá Péternek, midőn ő kijelentette, hogy a Krisztus az élő Istennek Fia“, de én is mondom néked, hogy te Péter (petros=kő) vagy és ezen a kösziklán (akit te Krisztusnak jelentettél lenni) építem fel az én egyházamat“. A főszeletkő az épületben maga Jézus, akivel az egész épület összhangban építtetik. Irva van: „Ime én vetek Sionba főszeletkővet, aki benne hiszen, meg nem szégyenül.“ Péter és az apostolok mindenike egy-egy kő volt, még pedig Isten elrendezésében előkelő kövek — oszlopok Isten templomában. Amint irva van: „Ti felépíttetek a prófétáknak és apostoloknak fundamentumokon, melynek belső szegletköve, maga a Jézus Krisztus.“ Azonban jól jegyezzük meg, hogy apostol csak 12 volt és senki azt a jogot magának nem veheti, hogy apostolnak neveztessék. Jelenések könyvében jelképesen le van írva az igaz egyház, amelyről olvassuk: „És a város kerítésének tizenkét fundamentomai

valának, melyeken vala a Bárány (Jézus) tizenkét apostolainak nevek. (Jel. 21: 14) Tizenkét és ennél sem több, sem kevesebb! Az apostol utódság szentíráseellenes beállítás, amely a sok korban vette eredetét a pápaság hatalomra jutás alkalmával.

Isten temploma 19 évszázada, hogy épül. Tagjai az igaz keresztyének az igazság által, Isteni lettek fölszentelve. Jézus mondá: „Szenteld magukat Uram igazságoddal, mert a Te beszéded igazság“. Az egész evangéliumi korszak alatt e hívőtisztítása, alakítása, fényesztése folyik, s miközben az „élő kövek“, „választottak és értékesek“ közül az utolsó is készen lesz, a templom be lesz tele Isten dicsőségével, mely találkozó hely lesz Isten és emberek között a Millenium, Krisztus 1000 éves uralkodása alatt.

E templom, míg építés alatt van, a szégyen gyalázat alkotmányaként tűnik fel az emberek előtt. Jézus, a főszeletkő is meg volt vetve az emberek előtt. Irva van: „Akit az építők (akik megépítették a templomot) utánczolt templom a névleges zsidó és keresztény rendszer fölépítését határozta el) megvetették az lett a szegletnek fejevé“. „Most is annak a templomnak faragott köveit egyaránt fejszékkel és pörölyökkel rontják.“ (Zsolt. 74: 6) Isten temploma mindazáltal épül s az idők romjain dicsőségében fog megnyilvánulni. „Mert, akik az építők kezdetét megutálták, örvendezni fognak.“ Mert „fölteszti Zorobábel (az Ur) a felszeletkővet a népnek nagy hálaadó kiáltásával: Hála legyen, hála legyen Istennek“ — Zakariás 4: 7—9.

Ez az a ház, vagy templom, amelyet az Ur olyan nagyon szeretett, amely házhoz való buzgó szerelmem megemészté őt. Ez az a templom, amelynek tervezője és építőmestere maga az Isten. „Mert ime egy kő léssen, melyet én helyeztetek Josua (Szabadító) előtt és az egy kőnek hét szeme (tökéletes bölcsesség) lesznek és „én faragom azokat“ — azt mondja a Seregeknek Ura.“ — Zak. 3: 9.

Közel van az idő, amikor a templom gyalázata el fog vétetni és mint a „minden népek imádságának háza“ fog felmagasztaltatni minden népektől.

F O H Á S Z

Dicső, szent harcban küzd néped Uram,
S Terád függeszti tekintetét;
Minden órában segélyért eseng,
Hogy emeld fel őt, drága Fiadért.

A harc heves; Sátán rombolni kész
Dicső műved, amelyet alkotál
Népedből, akit most építesz
Templomoddá, mely örökre fennáll.

S ha a révhez ér szeretett néped,
És láthatja ott drága arcodat:
Örökké fogja dicsőíteni
A Te megmentő nagy hatalmadat.

E küzdelemben gyújtsd lángra lelkünk,
És add, hogy hűek legyünk Tehozzád,
Fölemelve tartván a szent zászlót,
Amíg mindenki csak Téged imád.

Szent szerelmed tartson össze minket,
Aki egygyé lettünk szent Fiadban;
Emeljen fel bánatos szíveket,
Kiknek bizalmuk csak Tebenned van.

DIÉTA ÉS BETEGSÉG

Egészséges testnek egészséges vér a főtényezője. A vérben van az élet olvassuk 5 Mózes 12:23 verséből. Az orvosok már régen megállapították, hogy a rossz vérkeringés az oka minden elgondolható betegségnek.

Tápszegény eledel, melyekből a nélkülözhetetlen tápsók (ásványi savak) hiányzanak, sohasem táplálhatják és erősíthetik meg a vért kellőképpen. Konzervgyárak és műmalmok oly termékeket állítanak elő, melyekből majdnem teljesen hiányzanak a vastartalom, foszfor, nátrium, silícium, a tápsavak, kalcium, kálium, magnézium, kén stb. Ellenben más termékeket, melyek az összerendezetnek felüdítését és megelevenítését szolgáló ásványi sókat tartalmaznak, a házi állatok hizlalására fordítják.

Amely testből hiányzanak ezek az ásványi sók, a szervezet nem tudja kellőképp felhasználni az elhasznált eledelt, minek következtében a gyöngye vérkeringés miatt nem is tudja magából kiüríteni a felgyülemlett mérgeanyagokat. Ha ily módon az egészség terén zavarok lépnek föl, ezeknek alapja a szükséges savak hiányos pótlásában keresendő. A test képtelen magából továbbra is a főcsatornákon — a májon, veséken és a gyomron keresztül kiközösíteni a mérge anyagokat.

H. Dugan Dr. írja:

„Semmiesetre sem kívánatik meg, hogy ezek a különböző ásványi-sók minden táplálkozás alkalmával átadassanak a szervezetnek, de minden eledelnek vagy az egyiket, vagy a másikat kellene tartalmazni, hogy a táplálkozás következtében kiegyenlítő hatáshoz legyen, mert a különböző szövetek megkívánják a nekik megfelelő tápláló elemeket. A napontai diétát ennél fogva olyképp kell összeállítani, hogy az általánosságban véve az összes szervekhez és szövetekhez eljuttassa a kellő táplálékot. A különböző szövetek vegyiösszetételüket illetőleg különböznek egymástól, minélfogva az egészség megőrzése céljából az étrend összeállításánál föltétlenül szükséges e kérdés fölvetése: Ez az ebéd tartalmazza-e azokat a tápláló elemeket, melyek helyes emésztési folyamat mellett valamennyinek, de legalább is a test egynémely szervének és szövetének tápláló eleme?

Egynémely alapvető igazság

Ha valaki új gondolatokat vet felszínre, ezeket általában csak nagy óvatossággal és tartózkodással szokták elfogadni. Természetesen egy kis meggörgötésbe kerül új gondolatoknak saját elhatározásunkkal való egybeillesztése és assimilálása. Leggyakrabban a szellemi tunyaság a kerékkötője valamely igazság gyors felismerésének, helyes alkalmazásának. Ez okból kifolyólag szokott kicsinylőleg beszélni a többség azon nyilvánított vélemény felől, hogy tápszereink csekély tápértéke az oka a hiányos fejlődésnek,

minélfogva az idioták és általánosan a fajlezülés főokának tekinthető.

H. Holmes a nő anyasági idejére vonatkozólag írja:

„A hiányos táplálkozás időnapelött aláássa az anyák egészségét, éppen, amikor fokozott erőre volna szüksége, nem csupán saját, hanem a még meg nem született gyermeke részére is. A legyöngült állapot úgy a magzatra, valamint a hiányosan táplálkozó anyára nézve káros következménnyel jár, mert ilyen körülmények között képtelen egészséges gyermeket szülni, akinek kellő ellenállóképessége volna a betegségekkel szemben, valamint képtelen testi szervezetét és a test szöveteit és egyben a belső kitisztulást normális fokon tartani. Egyszóval két lényt próbál azzal az anyagmennyiséggel és minőséggel táplálni, amely egy részére sem elegendő. Ilyképp a fejlődést szolgáló és ellenőrző tulajdonságok hiányzanak a gyermekből, kit az anya a legkedvezőtlenebb körülmények között hoz a világra.

A tejképződés is ennek következtében gyöngye lesz és nem lesz képes gyermekét elegendő tejjellell ellátni.

Vannak különböző fajtájú alakulatok, melyeknek mindenike bizonyos vegyi képződményű és a neki megfelelő tápszert kívánja, mely oknál fogva a sablonszerűen összeállított népszerű étlap teljes egészében elhibázott dolog.

Vegyi képződmény és alakulat a test fejlettségét tételezik föl. A test agy és idegrendszerből, csontvázból, erekből, izomzatból és belső szervekből van összetéve. Ha az agy és idegrendszer játszik a vezetőszeret, ez esetben idegrendszer alakulásról van szó. Ellenben, ha a csontrendszer a szembeötölő, ez esetben egy csontozatos, izmos alakulat van fölényben, s ez így sorolható fel mintegy 19 féle alkatban.

Az emberi test oxigénből, hidrogénből, nitrogénből, szénsavból, kalciumból, foszforból, kénből, nátriumból, fluorból, magnéziumból, vasból, silíciumból, stb. áll. Ezen elemek anyagmennyisége különböző az emberi, az állati s a növényi szervezetben. Minden testben megvan az uralkodó vagy tulsúlyban lévő elem, vagyis az elemek összessége, mely meghatározza a test képesítésének minémiségét. Ahhoz hasonlóan, ahogy a különböző fajtájú állatok a talaj minősége és az éghajlati viszonyok szerint igazodnak, hasonlóképpen van ez az embernél is. Mindenki saját teste minőségének megfelelő vagy alkalmas táplálékot és környezetet kíván meg, minélfogva, hogy az alkalmasat és a megfelelőt választhassuk ki, egy gyakorlati uton kipróbált alapra van szükségünk. Tehát csupán oly táplálékot kellene élvezni, melynek elemeit és erejét a test szövetei, a szervek és a vérpálya felveheti és assimilálhatja.

A „*Journal der Therapie a. der Diätetik*“-ből vesszük a következőket:

„A sejtek tevékenységéről szóló elmélet sze-

rint a sejt arra képesítettik, hogy a vérből kivonja a maga részére szükséges elemeket, míg a szükségtelen anyagokat egyáltalán nem veszi föl, ellenben más sejtek részére különítettnek el, ami mostanáig egynémely érthetetlen és a fiziológiának titokzatos folyamatát fejtí meg.

Ezt az elméletet a következőképpen szemléltethetjük: A szív balfeléből az erekben végig az egész testen keresztül folyó véráram valóban az összes szerveket és szöveteket tápláló anyagot tartalmazza. A szén-sav a vér tisztítását és a szövetek építését szolgálja; a foszfor az agysejteket, a mész és gelatin a csontokat, a tojásfehérje az izomzatot, egyszóval az összes változatosan sokféle sejtformákat és testrészeket tápláló anyagokat.

A bizonyos tápcélokot szolgáló és ennél fogva nélkülözhetetlen elemeket más sejtek nem vehetik fel. A vérből minden sejt csupán a neki szükséges anyagot vonja ki, melyet a maga élete és feladata vagy életrendeltetése céljára feldolgozni képes és mindeniknek azt nyújtja, ami megilleti, s „ami idején való”—írja elő az élet törvénye.

Ilyképpen folyik ez az áram a test minden részein és tagjain keresztül, utjában minden sejt-hez és szövethöz eljuttatva a szükséges elemeket. Minden egyes résznek megvan a maga külön vegyi rokonsága a saját anyagával. A hajsejtek tévedhetetlen biztonsággal csak a haj növést szolgáló anyagot vonják ki. A máj hasonlóképp válogató: csupán azon elemeket veszi magába, melyek cukorrá és májtermékekké alakíthatók át.

Ez a kettős működés hasonlít egy iparművészhez és építőmesterhez. Az öntudatos szellemi élet tevékenysége, ideálok kiválasztása és építési szabályok felkutatásában áll, hogy táperős vegyi rokonságot és mechanikai készültséget tanuljunk megismerni s azoknak egymással szemben való helyes viszonyát értékelhessük. Az öntudatlan szolgálat tevékenysége ellenben abból áll, hogy a különböző mechanikai és vegyi folyamatok emésztés és assimilálás által az eledelt vérré változtatja, mely azután a test sejtjeit egyenként valamint összességében táplálja.

A tervek nemesak az alapvonalakat foglalja magában, melyek az összepület nagyságára és alakjára vonatkozólag irányadók, hanem egyuttal megszabja az erre a célra felhasználandó anyagot is, ahogy ezt egy ház külső alakjára, tartosságára és használhatóságára vonatkozólag megválogatják; hasonlóképpen a test felépítésére szállított anyagok a külsőre (megjelenésre) és emberi test erejére és tartosságára nézve is irányadóak. Az állatokkal végzett ezirányú kísérletek nagyon érdekes és gazdag anyagot szolgáltatottak ebben a tekintetben. Négylábuaknak, madaraknak és halaknak a husa az ő természetes életmódjuknak és életmegnyilvánulásuknak megfelelő szükséges foszforanyagot tartalmazza.

Dr. Winbigler:

„A vándorhalak, melyek izomerejüknel fogva könnyedén tudnak áram ellen és vizesések fölött

keresztül uszni, ezeknek több foszfor anyag van szükségük, mellyel bírnak is.

Négylábuak, rovarok és madarak ösztönszerűleg foszfortartalmu táplálékot keresnek és csodálatosképpen éppen vegyi minőségük arányában.

Ezzel összhangban írja S. C. Mott egy angol folyóiratban:

„Mivel tehát vére által az anya nem csupán maga testének és szellemének jellemző vonásait viszi át gyermekére, hanem még a férjét, valamint úgy a maga, mint a férje elődjének jellemző vonásait is, tehát nemde parancsoló szükség, hogy az anyák arra vonatkozólag figyelmeztetve legyenek, hogy mindaz, ami erős benyomást gyakorol rájuk — az örömteljes vagy sivár természet egyaránt átöröklődik a gyermekre a tapasztalat és a tudomány megcáfolhatatlan bizonyítékai szerint. Nagyjelentőségű, hogy az átöröklés ezen szabálya éppen azt gátolja meg, ami után ami faj- és tenyész gazdáink oly nagyon sóvárognak — egy teljesen külön faj létrehozását. Amit az első tekintetre nagyon titokzatosan látunk, a természeti törvények által kielégítőképpen megmagyarázható. Gondoljunk pld. a gyermek agyának rendkívül nagy, finom, a legenyhébb benyomásra is reagáló érzékenységére, mely a gyermek későbbi jellemére vonatkozólag a legnagyobb fontossággal bír és számos esetben elkíséri az egész életen keresztül. A gyermek későbbi fizikai és erkölcsi fejlődése a valóságban az ily benyomások gyakoriságától és erejétől függ. Sok esetben könnyen meg lehetett állapítani, hogy az anya részéről a még meg nem született gyermekre átszármaztatott hangulatok az életben későbbben jelentkeztek. Minden ideges benyomás, amely az anya vérében egy tartós vagy csupán átmeneti változást idéz elő, egyenesen átszármazik a gyermekre. Ez egy elvitathatatlanul bebizonyosodott tény.”

A „*Human Culture*” folyóiratban Winbigler Dr. tollából olvassuk:

„A fizikai tevékenységek centruma az agy egyik felén elhelyezkedő agyhártyában van. Ezen agycentrum a gazdasági, termelési, táp, stb. üzleti és önfentartási módzatokról gondoskodik, egyszóval a fizikai életre kiterjedő összes tehetségeket magába foglalja.

A képességek egy másik csoportja a halánték között, a fej középső részén foglal helyet. Ezen értelmi erők a művészetek tanulmányozásának — a zenének, az idealizmusnak, a szépművészetnek, költészetnek és tudománynak állanak a szolgálatába. Ezen erők által lesz az ember a fenti művészetek tökéletesítésére buzdítva.

A centrumok egy másik csoportja a nagyagy felső részén szélke. Ezen értelmi erők inkább absztrakt, metafizikai természetűek: vallás, művészet, szellemi igazságok, a megváltás és az örök élet képezik tevékenységük területét. Ezek alá lesznek vizsgálat alá véve a világ szellemi erői.

A homlok régiójában ismét más szolgálat végző szervek székkelnek, melyeknek hatáskörük

a képzőművészet, tudomány, filozófia, természet-tudomány — tehát a materiális világra terjednek ki. A speciális centruma ez a tudósoknak, tervezőknek, festőknek, felfedezőknél, szónokoknak és történetiróknak. Az embert technikai, mechanikai, felfedező tudományos, irodalmi, szónoki és filozófiai értelemben sarkalják.

De ezek közül egynek sincs meg azon képessége, hogy életadó vagy az életet fönttartó elem lehessen, avagy a táplálékot az agy, a gondolatok, az érzelmek és szellemi képességek részére előállítani képes volna.

Az életmegnyilatkozásnak, a táplálásnak, egy szóval az egészségnek főtényezőjeként a nagyagy az ő fizikai képességeivel együtt az agy centrumának bázisához támaszkodik, ezen agyközpontok egyik legfontosabbja a kisagy és a Medulla oblongata velőnyulvány. A Medulla maga e táplálék elosztásának és rendeltetési helyére való elszármaztatásának a szerve. Ezek a vezetők a maguk részéről kettős feladatot végeznek: egy újjáalkotó és egy kiközösítő folyamatot. Ezen két fontos folyamatban jut kifejezésre az élet és a halál. Az újjáalkotó folyamat által a táplálék s vele az élet eljut az összes szövetekhez és szervekhez a kiközösítő folyamat pedig az összes tisztátalan mérges anyagokat eltávolítja a tüdők, a vesék, a máj, a bőrön és a gyomron keresztül. Az egészséges és a beteg állapot tehát ettől a velőnyulványtól függ. Ez a velőnyulvány azonban nem működik közre az élet újjáalkotásában, hanem csupán az erő állomását vagy medencéjét képezi.

Bioteknikai értelemben tulajdonképpen a kisagy az élet laboratóriuma. Erősen kifejlődött kisaggyal rendelkező emberek ezáltal egyuttal egy hosszú életre vonatkozó „szerződés” felett rendelkeznek, mert a hosszú élet éppen ezen szervek és a medullának fejlettségétől függ. Akinek tehát csak gyengén vannak kifejlődve ezen agyszervei, sohasem tarthat számot hosszú életre, mert mielőtt fogyni kezdenek ezen agyszervek, az élet fonalának is hamar végeszakad.

Magától a természet által létrehozott eredményeknek alkalmazkodási és utánzási szabályaiból megtanulunk bizni a test és a jellem öntudatlan nevezett építő-mesterében. A természetből erre vonatkozólag sok példát figyelhetünk meg. Például a jegesmedve fehér színével a környezetéhez, a jég és hómezőkhöz alkalmazkodik, míg más állatok télen fehér bundát öltenek, nyáron barnát. A tigris például csikozott bundájával a dsungelekhez alkalmazkodik.

Ezen alkalmazott elvnek egy feltűnő példáját olvassuk 1 Mózes 30: 37—39 verséből, amikor az ó-korbeli pátriárka már ismervén ezen szabályt, nyájainak színét azáltal határozta meg, hogy a vemhesállatok elé tarkázott és csikozott vesszőket helyezett el az itató vályuba, hogy ezen színek azok elméjébe vésődjenek. Sok ezer anya, akik ezen elv iránt bizalommal viseltettek, gondoskodtak a maguk részére egy szembeöltő

szép környezetéről és az anyasági állapotukban eszményi ideálokkal, valamint barátságos, kedves gondolatokkal foglalkoztak, szép zenét hallgattak, hogy a még meg nem született gyermeküket jó adományokkal ellátva bocsássák az élet útjára, mely adományok máskülömben elzárva lettek volna tőlük.

Ennek egy rendkívüli példáját mondja Rev. Chas. Kingsley anyjáról „Memories of the Life” könyvében. Az ő édesanyja, akinek igen költőies és ideális hajlama volt, Nyugatindióban született, ahol csodálatosan szépséges volt a táj. Fiatal korában oly élénk képzelő-tehetsége volt, hogy az még agg korában is nagyon jól működött. Határozottan hitte, hogy a hazájából magával hozott romantikus benyomások várandos állapotában (gyermekének megszületése előtt) titokzatos úton átültetődnek gyermekébe. Ezzel a hittel és ezen célból tett kirándulásokat éppen a virágban diszlő halmokra és a lakás alatt csörgedező patakra. Örömet talált mindazon szépségekben, amelyek felől hitte, hogy azok egyszer az ő gyermekének is örömeire fognak szolgálni. S az ő reményei nem sejtett mértékben beteljesedtek.

Mr. Galtor kiváló munkáiból tudjuk, hogy a nagy tehetségeket és talentumokat magában foglaló zseni komplexum öröklött adomány szokott lenni. Chas. Kingsley esetében látva ezt, nem kell hivalkodásnak tekinteni. Ő maga mondotta 1865-ben az öröklött talentumokról irván Mr. Galtonnak a Kingsley családra tett utalásában:

„Mi csupán disiecta membra¹⁾ vagyunk kiváló szülőktől és mind öröklött képességek azok, amelyeknek mi birtokában vagyunk. Az én atyám testi és szellemi értelemben véve pompás egy ember volt. Azt beszélték róla, hogy nagytehetségű ember, csupán annak gyakorlati kivitele hiányzik nála. Anyám ellenben rendkívüli ügyességével tünt ki, sőt ezt t. i. a nagy tudomány-szomját és egy fiatal leány elképzelő tehetségét még 79 éves korában is egyesítette magában.”

Ugyanezen elv érvényes a szellemi tevékenységek legfelsőbb birodalmában is: szellemi érzületűvé lenni, ahol a fejlődési folyamat az isteni jellem felfogásában éri el tetőpontját. (Zsolt. 16:8; 2 Kor. 3:18) Mily magaslatot is jelent ez és az életerőnek mily elgondolhatatlan teljessége van elrejtve és felgyűjtve ottan! Lehetséges-e ily irányban befolyásolni a magzatot? Valóban Napoleon a fején találta ütni a szegyet jelentőségteljes nyilatkozatával: „A gyermeknek a sorsa az anyának a műve.” Legfeljebb a rövidlátó és egyoldalú emberek nem hiszik el a születés előtti befolyás fontosságát.

A. Kenealy Dr. mondja:

„Ellentétes tulajdonságokkal bíró szülők gyermekei az apa és anya jellemvonásait is öröklik; csak hogy a normális viszonyoknál a női tulajdonságok az uralkodóak, melyek az apától öröklött férfias vonásoknak gátlólag állanak az útjába.

¹⁾ Horatius mondása, mikor kicsi dolgokon is észrevenni a költő szellemét.

De ahol mindennek dacára érvényesülnek a férfias vonások, ott megsemmisítik a természetes nőies hajlamot, aminek „férfias egy asszony” az eredménye. Egy ily asszonynak a fiai gyengék, egyszóval csekély értékű emberek szoktak lenni.

Hogy mily nagyjelentőségű a testre nézve a lelkiállapot s a lelki hangulat, a következő tudományos tények bizonyítják:

Raney, a híres lószelidítő mondja, hogy egy haragos sző a ló ütérének ütését percenként tíz ütással fokozza. Ha tehát ez így van egy állatnál, akkor mily befolyást gyakorolhat ez egy emberre, hát még egy meg nem született gyermekre!

Beható kísérletezéseket végeztek arra vonatkozólag, hogy megállapítsák, hogy mily behatással van a haragos, szenvedő és félelmes, aggódó állapot az ember testi szöveteire. Annak felfedezése után, hogy egynéhány állat és ember fájdalmasan érintő felizgulás után emésztési bántalmakat, gyomorfájdalmakat érzett, közelebről kezdék megfigyelni a dolgot. Szomorúság, bánat, gond, felizgulás, veszély- és félelemérzet gyakran a hasizmok és emésztőszervek megbénulását idézték elő, valamint a nedv utánpótlását is megakadályozták. A megbotránkozás, a méreg, a rendszer mederből való kikökenés megmérgezi az agyhoz tóduló vért, amiáltal ezen fontos szervnek a táplálása akadályozva lesz. Mindaz, ami az agyhoz áramló vér táperejét leszállítja, annak elbágyasztását váltja ki.

A kedélyhangulatok — mint azt már régen felismerték — nagyon befolyásolják az emésztést. Egy haragos, mérges állapot a veséken keresztül akadályoztatja az emésztési szervek működését, a vidám hangulat ellenben előmozdítja.

Winbigler dr. írja:

„A Nisiil-féle módszer szerint férfiak és nők

agysejtjeinek fényképeit állították elő különböző időkor és egészségi állapot szerint osztályozva. A magyszerű anyaggal telt sejtek képezik az élet-erőt, fiatal egyéneknél a munka és cselekvés anyagát. A már lecsigázott, kimerült és ideges egyéneken végzett kísérlet csekélyebb mennyiségben mutatott fel ily magyszerű anyagot és maguk a sejtek sápadtak és lesóványodtak.”

Ezen vegyifolyamatok kimutathatók egy személy vizsgálásának és ürülékének analizálás által.

Mindebből az a jelentőségteljes, ma már tudományosan beigazolódott tény jut kifejezésre, hogy a különböző lelkihangulatok és szenvedélyek arányos hatást gyakorolnak a szervezetre. S ha mindenik még idejekorán nem lesz gyógykezelve, különös betegségi tünetekhez vezet, amely idővel krónikussá válik.

Ennélfogva lehet-e még csodálkozni afelett, hogy ideges, satnya gyermekeket hoznak a világra, ha már az anya is az ő várandós állapotában ily hangulatban volt? Vagy lehet-e csodálkozni oly gyermekek láttára, akik szenvedélyesek, idegesek, mérgesek, ha eszünkbe jut az a visszás állapot, melynek gyakran ki vannak téve az anyák a legkritikusabb állapotukban, amikor a dolgok nagy benyomást gyakorolnak rájuk?

Bizonyosan mindazon szülők, akiknek egészséges az ítélőképességük, gyermekük jellemének helyes megalapozásáról gondoskodni fognak. Később türelmesen, gondosan, a szeretetet, az igazságot, szent állapot és a Teremtőhöz való ragaszkodásnak legmagasabb mértéke szerint fogják nevelni gyermekeiket s ezt még a születés előtt kezdve el.

F. L. Sch.

A JÓZANSÁG SZELLEME

A félelem egyike azoknak a fontos és lényeges dolgoknak, amelyek az élet nyugalmát megzavarják. Mesterünk kétségkívül ezért figyelmeztetett bennünket, mondván: „Ne félj kicsiny se reg.” (Luk. 12:32) A félelemből, ha a remény ellensúlyozza, kétségbeesés válik, a kétségbeeséssel pedig együtt jár a gyötrelem. A félelem bámulatosan nagyítja a dolgokat, különösen ha valami szokatlan tárgy vagy esemény idézi elő. Az utas minden kicsiny állatban óriási tigrist lát, mely utjába kerül, s a szárazföldön élő ember a tengeren minden kis szelet orkánnak gondol.

A keresztyén lelkében „az emberektől való félelmet, — amely tört vet” — (Péld. 29:25.) ellensúlyozza az Isten szeretetének elvesztésétől való félelem. Mint a Mester mondotta: „Ne féljete azoktól, akik a testet ölik meg, a lelket pedig meg nem ölhetik; hanem attól féljete inkább, aki mind a lelket, mind a testet elvesztheti a gyehennában”. — Máté 10:29.

Rendesen három dologtól félünk: a gyenge-

ségtől, becsületünk elvesztésétől és a ballépéstől, s attól a bizonytalanságtól, amely ezeknek a nyomában jár. A gyermek lelkébe beoltott félelem öntudatlanul is befolyást gyakorol egész életére, még évekkel azután is, amikor a félelmet előidéző jelentéktelen események már régen feledésbe merültek.

2 Timotheus 1 rész 7 versében az apostól hangsúlyozza, hogy az Atya nem elégedett meg azzal, hogy csupán figyelmeztessen bennünket a félelemnélküli életre, hanem megadta nekünk mindazt, ami szükséges ahhoz, hogy a félelmet elűzzük életünkben. Megadta nekünk az erőnek lelkét, vagyis az elhatározás erejét; megadta továbbá a szeretetnek és józanságnak a lelkét. Ezek képezik a félelem elleni hatalmas szövetséget. Mert ha erő és bátorság van bennünk, akkor nem félünk a gyöngeségtől; ha túlaradó szeretet van a szívünkben, úgy meg van bennünk az, ami kedvessé tesz az Atya előtt, sőt bizonyos mértékben az emberek előtt is. S ezért nem félünk a becsü-

letünk elvesztésétől sem, mert „a szeretetben nincsen félelem, sőt a teljes szeretet kiűzi a félelmet“. (1. Ján. 4:28.) És ha van bennünk okosság, józan fölfogás és ítélőképesség, nem kell félnünk attól a kétségbeeséstől, amely az ilyen szükségtelen tévedések nyomában jár.

A bátorságot egy fiutestvérhez, a szeretetet pedig egy nővérhez lehet hasonlítani, melynek gondos nevelője és őre a józan fölfogás. Az erő hajlandó arra, hogy néha durvasággá fajuljon, a szeretet is lehet tulságos, ha csak a gyöngeség irányítja, de a józanságnak lelke módosítja és helyes irányba tereli mind a kettőt.

A JÓZANSÁG SZELLEME A JÓZAN ITÉLŐKÉPESÉGET JELENTI

Az a tehetség, amit az apostol a józanság szellemének nevez s amit a közhasználatban józan fölfogásnak hívnak, nem más, mint az elmének józan ítélőképessége az igazság és a viselkedés kérdéseivel szemben, amely azonban mentes az előítéllettől vagy önzéstől. Az egyensúlyozott ítélőképesség éppen olyan nagyértékű, mint amilyen ritkán találkozunk az alkalmazásával.

A becsületesség, vagy az igazság szeretete a józan léleknek alapföltétele, mert ha nem vágyódunk közintén az igazság után, akkor csupán reménytelenül elmerülünk a délibábok és hiu képzelődések áradatában. Egy bölcs ember mondotta valamikor: „Az igazság szeretete az emberi elme legnemesebb tulajdonsága.“

Az igazság után való vágyakozáshoz járul az igazság megértésének tehetsége, ami az Isten minden olyan gyermekének megvan, akiket Isten szelleme megvilágított, másoknak azonban nincs meg. Az apostól ezt a tényt világosan megállapítja: „Az Isten dolgait nem ismeri senki, csak az Isten szelleme. Mi pedig nem e világnak lelkét vettük, hanem Istentől származó szellemet, hogy megismerjük azokat, amiket Isten ajándékozott nekünk. Ezeket prédikáljuk is, nem olyan beszédekkel, melyekre emberi bölcsesség tanít, hanem amelyekre a szent szellem tanít; lelkieket lelkiekhez szabván. Erzéki ember pedig nem foghatja meg az Isten szellemének dolgait, mert bolondságok néki; meg sem értheti, mivelhogy lelkiképen ítéltetnek meg... Isten kijelentette az ő szelleme által; mert a szellem mindenedet vizsgál, még az Istennek mélységeit is. — 1. Kor. 2:11-14, 10.

Mindkettő: az igazság után való vágyódás, valamint annak megértése, egyformán az Istentől származik. Mint az apostol ismételtlen mondja: „Isten az, aki munkálja benneteket úgy az ő tettségének akarását, mind annak megtevését.“ (Filippi 2:13). Az igazság után való vágyódás először is az Istentől jön, habár még mindig természeti emberek vagyunk is, olyan értelemben, hogy ez az adomány egy töredéke eredeti Istenhez való hasonlóságunknak. Azután, hogy ujjáfogantatunk és a szent szellem megvilágosított bennünket, ez a vágyódás mindig erősebb és erősebb lesz

bennünk s ugyanakkor elménk is oly mértékben föl tudja fogni az igazságot, amire azelőtt nem volt képes.

A Mester maga is az igazságot nevezi meg az egész épület alapjául, amikor így szól: „Hati megmaradtok az én beszédemben, bizonytal az én tanítványaim lesztek és megismeritek az igazságot és az igazság szabaddá tesz titeket.“ (János 8:31-32.) Amit megfogunk tudni, az nem csupán hitigazság, hanem olyan igazság, amely önmagunkra és lelkiállapotunkra is vonatkozik. Hogyan tudnánk megszabadulni a tévedéseinktől, ha nem vágyódtunk az önmagunkra vonatkozó tények megismerése után? A józanságnak lelke vagy a józan fölfogás, amilyen mértékben megvan bennünk, képessé tesz bennünket arra, hogy a dolgokat olyanoknak lássuk, amilyenek valóban és hogy megtegyük azokat úgy, ahogy meg kell tenni.

A józanság szelleme számos alkotórészből áll, amelyek közül egyet sem szabad elmellőznünk. Ne gondoljuk azonban, hogy a józanság lelke valami mozdulatlan, élettelen dolog, mint egy könyvtár, amelyhez felvilágosításért fordulnak az emberek. Sok tekintetben jobb a mindennapi kifejezés: „józanfölfogás“, mert a józanságnak lelke egyszerűen az elmének azt a képességét jelenti, mely az életnek napról-napra fölmerülő kérdéseit józanul, helyesen, megbízhatóan tudja megítélni.

A BÖLCSELKEDÉS GYAKRAN LÉNYEGTELEN

S mindjárt itt jegyezzük meg, hogy a jellem kifejlődésének bölcsellete nem nevezhető szükséges kelléknek mindaddig, amíg jellemünk magától is megelégedést keltően fejlődik. Ez a bölcsélet leginkább akkor lesz becses a számunkra, amikor már valami baj van velünk. Ez segít meglátnunk azt, hogy milyen messzire haladtunk, vagy milyen messzire estünk vissza s hol kell a legerősebben föllépnünk, hogy újra elindulhassunk. Engedelmesség nélkül azonban az észrehevés vagy elmélkedés semmi említésre méltót sem fog létrehozni bennünk. Az engedelmesség, vagy az Isten által adott parancsokhoz való alkalmazkodás minden esetben nagyon fontos követelmény, akár értjük a fejlődés lépéseit, akár nem. Számos bibliai hely myomatékosan hangsúlyozza ezt a gondolatot: „Ha tudjátok, boldogok lesztek, ha meg is cselekszitek ezeket.“ (Ján. 13:17.) — „Ha ezeket cselekszitek, nem ütköztök meg soha.“ — 2. Péter 1:10 stb.

A keresztyón életfolyamat hasonlít ahhoz, mikor valaki egy mesterséget akar megtanulni. A mester elülhet és próbálhatja, hogy szóval magyarázzon meg mindent a fiúnak, ez azonban csak nagyon keveset fog megérteni belőle s aligha fog valamire visszaemlékezni. Ehelyett ezt mondja: Tegy mindent úgy, amint mondom és biztosítalak, hogy ennyi meg ennyi idő múlva te is szakértő munkás leszel. Lényegileg az Úr így szól hozzánk: „Ha szerettek engemet, tartsátok meg parancsolataimat és a szentek örökségének része-

seivé teszlek benneteket.“ Az Úr hiv bennüeket, hogy értekezzünk vele, hogy „gondolkozzunk ezeken a dolgokon“, de ugyanakkor megmondja azt, hogy csak részben ismerjük meg ezeket, mindaddig, míg tökéletesekké nem leszünk.

Valószínűleg valamennyien ismerünk olyan férfiakat és nőket, akik gazdagok lettek az Úr szellemében; nem azért mintha meg tudnák magyarázni növekedésük folyamatát, hanem azért, mert mint a lilium, átadták magukat a levegőnek és a nap sugarainak, aminek növekedés lett a természetes következménye. Soha eszükbe sem jutott, hogy tünődjenek rajta, hogy miért is adta Isten ezt vagy amazt a parancsot. Megelégedtek annak a tudatával, hogy a parancs megvan. Amikor hallották, hogy Jézus ezeket mondja: „Szeressétek ellenségeiteket, áldjátok azokat, akik titeket háborgatnak“ — (Luk. 6:27-28.) akkor egyszerűen szerették ellenségeiket és imádkoztak értük, kételkedés vagy képmutatás nélkül. Mikor a Mester így szólt hozzájuk: „Ha nem bocsátjátok meg az embereknek az ő vétkeiket, hogyan várhatjátok, hogy a mennyei Atyja a ti vétkeiteket megbocsássa?“ — ezt hallva, szívesen megbocsátottak hetvenhét-szer is s mint az Isten, az egyszer megbocsátott vétket még csak nem is említették többé. Amikor Krisztus ezt mondta: „Keresétek először Istennek országát és annak igazságát“ (Máté 6:33.) — valóban keresték ezt az országot. Amikor így szólt: „Ne a földi dolgokra, hanem azokra gondoljatok, amelyek odafönt vannak,“ — úgy cselekedtek és páratlan bölcsességről tettek tanubizonyságot. Mikor így szólt: „Ne szidalmazatok senkit“ — megtartóztatták szájukat a szidalmaktól.

Ezekre a „miértekre“ leginkább akkor gondolhatunk haszonnal, ha úgy érezzük, hogy egy helyben állunk, vagy pedig nagyon lassan haladunk előre.

A HELYES ITÉLETHEZ VEZETŐ LÉPCSŐK

Tudomásvétel, emlékezés, gondolkozás, éberség, következetesség, előrelátás, ésszerűség és ítélőképesség — ezek azok a lépcsők, amelyeken tudatosan vagy öntudatlanul végig kell mennünk a józan, helyes ítélőképesség kialakításában.

A tudomásvétel egy vagy több érzék által nyert fogalom első benyomását jelenti. Amikor látunk, hallunk, érzünk, tapintunk, vagy izelünk valamit, azt tudomásul vettük és meg is ismertük. Ez kezdetleges ugyan, de azért nagyon fontos. Még a legalsóbbrendű állatok, a puhányok, vagy az élet legalsó szakában levő békaporontyok is képesek felfogni a benyomásokat s ez a benyomást felfogó erő a szervezet fejlődésével is mindig nagyobb lesz. Az apostol szerint a hallás az az érzék, amelynek segítségével tudomást szerzünk az igazságról. Mint ő mondja: „A hit hallásból van, a hallás pedig Isten igéje által.“ (Róm. 10:19.) Vagyis az Isten igéje olyan üzenetet foglal magában, amely megismertet bennünket bizonyos tényekkel, amelyek nélkül képtelenek vagyunk

helyes ítéletet gyakorolni vagy pedig helyesen dönteni valami fölött. A Mester hangsúlyozza, hogy ez az üzenet elhangzott, de „ki hitt a tanításunknak?“ (Ésa. 53:1.) Bizony nem sokan. S azért „a ti szemeitek boldogok, hogy látnak és a ti füleitek, hogy hallanak. Mert bizony mondtuk néktek, hogy sok próféta és igaz kívánta látni miket ti láttok és nem látták és hallani, amit ti hallotok és nem hallották.“ — Máté 13:16-17.

A hallás áldás ugyan, de az csakis a kezdés. A magvetőről szóló példázat tovább magyarázza ezt, mondván: „Ha valaki hallja az igét, de nem fontolja meg, eljő a gonosz és elkapja az, ami annak szívébe vettetett vala. Ez az, amely a utfélre esett.“ (Máté 13:19.) Azok, akik nem fontolják meg az Úr üzenetét, nem haladhatnak messzire a józanság lelkének kifejlésztésében. „Israel nem ismeri (mert) az én népem nem figyel rá“ (nem fontolja meg) — panaszkodik Ésaia próféta. (1:3.)

„Amely pedig a köves helyre esett, ez az, aki hallja az igét és mindjárt örömmel fogadja, de nincs gyökere benne, hanem csak ideig való; melyt pedig nyomorgatás vagy üldözés támad az ige miatt, azonnal megbotránkozik.“ (Máté 13:20-21.) Az ilyen ember tudomásul veszi az igazságot, el is gondolkodik fölötte, résen is van, de a következtetést nem vonja le belőle. Valószínűleg nem érti vagy nem tudja megérteni az a viszonyt, amely az igazság értéke, a világ jelenlegi állapota és az Igéért való üldöztetés kiváltsága között fennáll. Nem gyakorolja a józan gondolkodást, mert ha ezt tenné, úgy rájönne, hogy csakis nagy áron szerezhet meg minden olyan dolgot, ami értékes és becses. Figyeljük meg, milyen különbség van az ilyen ember és a közönséges, aki a drága gyöngyöt annyira becsülte, hogy mindenét eladta, csak hogy az övé lehessen.

„Amely pedig a tövisek közé esett, ez az, aki hallja az igét, de e világnak gondja és gazdagságnak esalárdsága elfojtja az igét és gyömolcstelenné teszi.“ — (Máté 13:22.) Az ilyen emberben nincs meg az előrelátás, ésszerűség és a végső ítélet vagy elhatározási képesség,

„A mely pedig a jó földbe esett ezek azok, akik a hallott igét tiszta és jó szívvvel nemcsak megtartják, hanem engedelmeskednek is neki gyümölcsöt teremnek, némelyiknél százanny, némelyiknél hatvanannyit, némelyiknél pedig harminc annyit.“ (Máté 13:23; Luk. 8:15.) Míg hallani, megfontolni, engedelmeskedni — ez tehát a három főlépcső a józanság lelkének, a helyes ítéletnek megszerzéséhez vagy megnyilvánulásához. De e három mellett van még öt másik közbeeső lépcső is, amelyeket szintén érdemes megfontolni.

A TUDOMÁSVÉTEL, AZ EMLÉKEZÉS ÉS A GONDOLKOZÁS

Tegyük fel, hogy egy kérdés van előttünk, amit józan fölfogással akarunk elintézni. Döntünk annak, hogy hallottuk és elfogadtuk az Úr által

nos üzenetét, lehetséges, hogy még nem értettük meg mindazokat az utasításokat, amelyeket a szóban forgó kérdéstről adott. Azért „kutatnunk kell az írásokat“ az egyenességnek és egyszerűségnek azzal a szeretetével, amely nélkül lehetetlen pontosan elhatározni valamit.

Például hirtelen felöltlik előttünk ez az állítás: „A törvény igazsága mibennünk telik be, akik nem test, hanem a lélek szerint járunk.“ Nagyjából határozatlanul tudomásul vesszük a lélek és a test szerint való járás fogalmait. Az emlékezet azonnal működni kezd, hogy megtaláljuk az egyes szavak igazi értelmét, azután az elménk rövid kutató munkája után megnézzük, hogy nem találunk-e valamit, ami ezekhez hasonlóan hangzik? Visszaidézzük emlékezetünkbe az azelőtti dolgokat s így képesek vagyunk arra, hogy nemcsak a magunk múltban szerzett tapasztalatait, hanem a másokét is fölhasználjuk. Az emlékezet nélkül az élet üres, sivár pusztaság volna.

A tudomásvétel és az emlékezés egyesüléséből áll elő a gondolat. Gondolkozni kezdünk — ha az igazságot mindennél többre becsljük-e. Elmélkedünk, mérlegelünk, visszagondolunk, megfontoljuk a dolgot; de ha csakugyan az igazság után vágyakozunk, nem engedjük át magunkat az álmodozásnak. A Szentírás mondja: „Olyan az ember, ahogyan gondolkodik szívében.“ (Példab. 23:7.) Ha becsületesen gondolkodik, becsületes ember. Ha csalárdul gondolkodik, olyan mértékben nem igaz ember. A jellem a gondolkozástól függ.

A tökéletes emberi méltóságot nem a természetes növekedés, hanem a gondolkodás adja meg. Vannak emberek, akik bár felnőttek, gyermekek maradtak mégis, mert hiányzik belőlük az igazi gondolkozási képesség. Sok ember tud futni, ugrani, el tudja szenvedni a fáradságot, de megfigyelni, megvizsgálni, helyesen megítélni vagy végrehajtani nem tud semmit, mert nem tud gondolkodni. Hogy meg legyen bennünk a józan gondolkodás, a józanságnak a lelke, szükséges, hogy a saját magunk gondolkozásmódját is megvizsgáljuk. Törekednünk kell rá, hogy megértsünk mindent, amit látunk, hallunk vagy olvasunk. Az Apostol biztosít bennünket, hogy ha „elgondolkozunk ezeken a dolgokon“ — olyan dolgokon, amelyek igazak, nemesek, tiszták és méltók a szeretetre, mi is hozzájuk fogunk alakulni. Gondolkodás nélkül nem alkalmazhatjuk a józan fölfogást sem a test, sem a lélek szerint való járásban.

Nem az olvasás, hanem a gondolkodás útján szerezzük meg az ismereteket. Az ember láthat, hallhat, olvashat vagy tanulhat amit és amennyit csak akar, de tudni csak keveset vagy egyáltalán semmit sem fog belőlük, csakis azt, amit át gondolt és így elméjének tulajdonává tett. Mint bizonyos fajta selyemhernyók különböző színű selyemszálakat bocsátanak ki, aszerint, hogy milyen levelekkel táplálják őket — életünket is ilyen módon hatják át és színezik meg azok a gondolatok,

amelyekhez leginkább hozzászoktatjuk magunkat. Ha a test dolgairól gondolkozunk, ha gondoskodunk róla, hogy vágyai és kívánságai teljesüljenek, akkor a test szerint is élünk; ha azonban a lélek dolgai felett elmélkedünk, a Jehova által adott nagy ételszabályokon és arra törekszünk, hogy az Ő igéjéhez alkalmazzuk magunkat, úgy a lélek szerint élünk.

AZ ÉBERSÉG — AZ ELME ÉLÉNK TEVÉKENYSÉGE

A következő föltétel az *éberség*. A Szentírás figyelmeztet bennünket, hogy vigyázzunk, hogy éberek legyünk, készen legyünk s ne aludjunk vagy ne legyünk restek. A Biblia egy helyén az apostol „serkentgetni akarja a mi tiszta gondolkozásunkat ez emlékeztetés által.“ (2. Pét. 3:1.) Az éberség nem más, mint a figyelemhez hozzá alkalmazott készség és erő. Olyan, mint a gőz a kazánban. A kazán és a gép lehet akármilyen tökéletes állapotban; ha gőz nincs benne, meg sem tud mozdulni és semmit meg nem tesz.

Talán éppen az értelem ébersége az, amely a legnehezebb próbára tesz bennünket abban, hogy vajjon igaz szándékkal és őszintén kutatjuk-e az igazságot. A saját hibáink hasonlók orrunkhoz; annyira közel vannak hozzánk, hogy csakis nagy erőfeszítéssel látjuk meg azokat. De mint a költő mondja: „Az önszeretet nem olyan nagy bűn, mint az ön-elhanyagolás.“ A lelki erő hiányában elnézzük, hogy a szándékainkra vonatkozó becses, bár sokszor nem kellemes igazság rejtve maradjon előttünk. S így nem teszünk semmi előhaladást.

Gondolkodásunk értéke nagymértékben függ attól, hogy milyen irányt választunk magunknak — hogy a szóbanforgó dolgot megvizsgáljuk-e gondosan és teljes alapossággal vagy pedig csak határozatlanul nézünk rá, mialatt gondolataink máson járnak, amiket épen ilyen gondatlanul és felületesen ítélünk meg. Elménknak az az állapota lesz ránk nézve nagyértékű, amely alkalmassá tesz bennünket arra, hogy figyelmünket osztatlanul, szorosan rá tudjuk irányítani arra a dologra, amit vizsgálni akarunk. Sokan megpróbálják, hogy alaposan megvizsgáljanak valamit, de mielőbb rájönnek, hogy elméjük minduntalan elkalandozik. Ezen emberek gondolkozásának éberségre, törekvésre, vigyázatra volna szükségük.

Bármilyen lángeze legyen is valakinek, bármilyen nagy műveltsége vagy tehetsége legyen, ha akaraterő nincs benne, annyi, mintha nem is élne és tehetségeinek nem veszi hasznát sem az Isten, sem a világ, sem ő maga. A görög származású szó: energia, a belső élet vagy munkálkodást, fejlődési erőt jelent. A virág fakadása, rüggye ilyen energia, hasonlóképpen a gyümölcs megtermése vagy a test növekedése is. Erőszakot azért mégsem látunk egyikben sem. Ilyen energia vagy munkálkodási, fejlődési erő bennünk a szent szellem is: ereje, hatékonysága nem kártékony vagy pusztító, de nem kevésbé föltétlenül szükséges is.

Az embernek lehet nagyműveltsége, csiszoltsága, lehet óriási tudománya, sőt lehet fegyelmezett, rendben tartott elméje is, de ha energia nincsen benne, hasonlít ahhoz az órához, amelynek nincs rugója, amely óra lehet szép vagy drága, de arra nem alkalmas, hogy az időt mutassa. Az Isten új bátorságot adott nekünk, lehangolt lelkünket a remény és vidámság üzenetével frissítette föl és állandóan újra meg újra fölfrissíti azt kegyelmének emlékeztető jeleivel. Ne álljunk meg tehát a helyes döntések és elhatározásokra irányuló törekvésünkben csak azért, mert az éberség hiányzik belőlünk. Álmodozás segítségével nem tehetjük kifogástalanná a jellemünket. Ezt a jellemet magunknak kell kovácsolni azokkal az eszközökkel és erőkkel, amelyeket Istentől kaptunk.

A KÖVETKEZTETÉS ÉS ELŐRELÁTÁS

Éberségünk vagy szellemi tevékenységünk új utakat nyit meg előttünk s nagyban kitérít a figyelem mezéjét. A szellemi akaraterő arra kényszeríti az értelmet, hogy a megfigyelt új dolgokból következtetéseket vonjon le. Krisztus Urunk és az apostolok ismételtelen felszólítanak bennünket, hogy a tudomásunkra jutott tényekből vonjuk le a helyes következtetéseket. Krisztus megrótt a farizeusokat, azt mondván, hogy az égre tekintve biztos következtetéseket tudnak mondani az időjárásra vonatkozólag, de arra képtelenek, hogy észrevegyék a legegyszerűbb lelki jelenségek kialakulását is. „Nem tudjátok?” „Nem látjátok?” „Nem tudjátok-e?” — ezek mind olyan kérdések, amelyek a Szentírás használ s amelyekből az tűnik ki, hogy az Úr elvárja tőlünk azt, hogy következtetési képességünket használjuk is. Olyasmit azonban semmiből se következtessünk, ami nincs benne. Az elmúlt századokban élő keresztyén testvéreink sok tévedést követtek el ezen a téren. Látták, hogy a világ legnagyobb része nem alkalmas a mennyei boldogság állapotára s ebből azt következtették, hogy azok, akik nem alkalmasak az örökké tartó győtrelem helyére fognak kerülni. Ha az örökké tartó győörtetés isteni rendelkezés lett volna, akkor az Isten ígéje ugy jelentené ki és ha az emberiség megítélésére nem lett volna más alkalom, akkor ez a következtetés helyes volna.

Következtetéseinket nem ábrándokból, hanem tényekből kell levonnunk. A Szentírás segítségével bizonyosan következtethetjük azt, hogy ha test szerint járunk, akkor nem lélek szerint járunk. Bátran következtethetjük azt is, hogy ha lélek szerint járunk, ugy a törvény igazsága beteljesedik bennünk, dacára annak, hogy ebből az igazságból mi magunk nem is sokat látunk.

„JERTEK, ÉRTEKEZZÜNK”

A józanság lelkének kialakulásában a következő lépés: az *előrelátás*. Az előrelátás az a tehetőség, amely meglátja, hogy következtetéseink megtartásának valószínűleg milyen eredményei lesznek. Ezzel együttjár, sőt ebből alakul ki: az elő-

vigyázat, az óvatosság. A Szentírás nem csak az mondja meg, hogyha test szerint járunk meg kellünk, hanem azt is, hogy egyengessük lábaink ösvényét. (Luk. 3:4) Ha ott állunk a vasuti sínek között és látjuk, hogy a vonat közeledik — az előrelátás, ha pedig idejekorán félreállunk, hogy el ne gázoljon, az óvatosság. Az előrelátás is egy követelménye a józan ítéletnek, vagy fölfogásnak. Hányszor halljuk ezt a fölkiáltást: „Hogy nem gondoltam erre előre!” — ami annyit jelent: „Hogy nem láttam meg előre ezt a dolgot!”

Mindezek a tanakodáshoz juttatnak el bennünket, ami nem más, mint az összehasonlítás fölfogása. A Szentírás figyelmeztet bennünket, hogy mindeneket megpróbáljunk s ami jó, azt megtartsuk (I. Thess. 5:21.) Megpróbálni valamit, annyit jelent, mint összehasonlítani valamit mással, ami már kiállotta a próbát. Ennek a szabálynak egyenes megsértése az, ha egyes tényeket, amiket ismerünk, a nem használat által megrozsdásodni engedünk vagy pedig minden alapelemek nélkül más gondolatnak engedjük át magunkat.

A tanakodás a dolgok viszonylagossága megállapításának művészete. A tanakodás vagy okoskodás által teszünk különbséget az egyes dolgok között és megállapítjuk, hogy melyik osztályba tartoznak. Így és csakis így tudjuk „helyesen használni az igazság beszédét”, (2. Tim. 2:15) Csakis így tudunk eleget tenni az apostol könyörgésének, hogy „szeretetünk mindig jobban bővelkedjék ismeretben és minden értelmességben, hogy megítélhessük, mi a rossz és mi a jó” (Filip. 1:9-10.)

Valamely dolog felett okoskodni azt jelent, hogy fölboncoljuk azt és megvizsgáljuk minden részét minden szempontból, mielőtt elfogadjuk vagy elvetjük. Csakis a tanakodás által tudjuk magunkat helyesen megítélni. A Zsoltáros így teszi föl a kérdést: „Mi módon őrizheti meg tisztán az ifju az ő utját, ha nem a te beszédednek megtartása által.” (119 Zsolt. 9.) Önmagunkra alkalmazva ezt az elvet, látjuk azt, hogy alaposan szemügyre kell vennünk utainkat, gondolatainkat, szavainkat, cselekedeteinket s össze kell hasonlítani őket azokkal a szabályokkal, amiket az Isten ígéje ad nekünk. Ha az igazságszeretet ösztönöz bennünket és ha józanon akarunk megismerni és megítélni valamit, meg fogjuk látni, hogy mennyiben értük el ezeket a szabályokat s mennyiben vannak még hiányaink. „Jertek, értekezzünk, azt mondja az Úr!” — Ésaiás 1:18

A DÖNTÉS: A JELLEM LELKE

Elérkeztünk a józanság lelkének legfontosabb tényezőjéhez: a döntéshez, vagy az ítélet kimondásához. Tudomásul vehetjük a lélek dolgait, elgondolkozhatunk rajtuk és megfontolhatjuk őket nagy érdeklődéssel tanusíthatunk velük szemben és néhány egészen pontos következtetést is levonhatunk belőlük, hogy milyen előnyök járnak a nyomukban. Előre láthatjuk, hogy hogyan érvezzük a lélek gyümölcseit, s hogyan élünk és

e-selekszünk mint az Ur követői. Számbavehetjük az árat, amit fizetünk ezért, azért, hogy a jelen való életet összehasonlítjuk azokkal az örömekkel, amelyek meg fognak nyilvánulni bennünk, de amikor véglegesen megtettük az elhatározást és azt mondjuk: „Megteszem, megfizetem az árat, bármibe kerüljön is” — a gonosz lélek hátrább lép tőlünk.

Nagyon találóan mondta valaki: „Az okos ember olyan mint a gombostű: a feje nem engedi, hogy tulságos messzire menjen.” Ha az egészséges ember a gombostűhöz hasonlít, kétségkívül a döntés, az elhatározás az, mely által ereje mélyrehatóvá és hatásossá válik. Az elhatározás hasonlít ahhoz a fékhöz is, amely a hegyre fölfelé kapaszkodó mozdonyt nem engedi visszasiklani: nem engedi, hogy visszacsusszék arról az utról, amit már megtett. Az elhatározást ezenkívül lehet az alma héjához is hasonlítani. Nemesak ez az almának legszébb része, hanem meg is védelmezi a belsejét, éppen úgy, mint ahogy az elhatározás megőrzi a gondolkodás folyamatát, amely több vagy kevesebb munkával épen most fejeződött be. Valóban a jellemre nézve sokkal jobb, ha rossz elhatározást csinál, mintha nem csinál semmiféle sem. Egy bizonyos kérdés fölött mindig dönthetünk: elhatározhatjuk, hogy nem törődünk vele, vagy pedig hagyjuk addig, amíg többet megtudunk felőle.

„A kétszívű ember minden utjában állhatatlan.” (Jak. 1:8) „Állhatatlan, vagy mint a víz, nem lesz első.” (1. Móz. 49:4) Ezek a szentirásbeli helyek is mutatják a habozás, a határozatlanság veszedelmes voltát. Hány jó cselekedetre való alkalom tűnik el a habozás, az ingadozás miatt! Amig így beszélünk magunkhoz: „Megtegyem, ne tegyem meg?” — a pillanat elrepül, a lelki öröm virága elhervad és gyakran sem a könnyek, sem a bánat nem éleszthetik föl újra. A határozatlan, ingadozó ember semmit sem képes jól és alaposan elvégezni.

Másrésről a jellem határozottsága egyike a legfontosabb megszerzendő és megtartandó tulajdonságoknak. S valóban — nagy mértékben bírnunk kell ezt, még mielőtt magunkat teljesen át tudnók adni az Urnak. Az ember legfőbb célja nem a tudás, hanem a cselekvés, amelyet a szeretet sugalmaz. Lehetünk nagyon művelt emberek, megtanulhatjuk a legegyszerűbb gondolkodást és elragadóan tudhatunk társalogni, de ha akkor, amikor a cselekvésre kerül a sor és határozatlanok vagyunk, mi vagyunk a legnyomultabbak minden teremtmény között. Az egész emberiség gyöngének érzi magát, akiket betegségek sanyargatnak és veszedelmek vesznek körül; akik között a legélesebb eszű emberek vannak a legjobban tudatában a nehézségeknek és veszedelmeknek. Az ember mindenekfölött bátor, határozott és erős akaratú vezetőt kíván, amit bár szívesen követ, de nem talál meg önmagában. De mi ilyen vezetőt találunk a mi Urunkban, aki nemcsak hogy azon az uton járt, amelyen mi is járunk, hanem egyedül járt rajta.

Kötelességünk becsületes és hűséges teljesítése mellett határozottnak is kell lennünk — s azután szerzünk magunknak érdemleges barátokat, vagy ellenségeket. Azt hasztalanul reméli valaki, hogy minden embernek egyformán tetszeni fog. „Jaj néktek, mikor minden ember jót mond felőletek.” (Luk. 6:26) Bármilyen irányba fordítsa is valaki az arcát, szükségképpen mindig hátat fordít a világ egyik felének. Ha valamiről tudjuk, hogy helyes, tegyük meg bátran; ha tudjuk, hogy rossz, ne tegyük meg. Minden nap magában is egy kis emberélet s próbatételünk egész ideje nem más, mint a napok megismétlődése.

A JÓZANSÁG SZELLEMÉNEK ELLENSÉGEI

A józanság szelleme gyakorlásának három ellensége van: az első az *ösztönzés*, amely az erőnek és ítéletnek elcsavarása, a másik az *érzelgőség*, a szeretetnek és a bölcsességnek elferdítése, a harmadik az *ábránd*, az észnek és a következetességnek elforgatása.

Az ösztön olyan, mint a csapda, amit valakinek a vesztére állítanak föl. Nem más ez, mint gyors ítélet következtében való cselekvés, amikor az ember az éberség kivételével a megismerés és a döntés között lévő minden egyéb fokozatról csaknem teljesen megfeledkezik. Adámnak bűne is leginkább ilyen természetű volt. Érzett, elhatározta magát és cselekedett. Amikor Uzza hozzányult a szövetség ládájához, hogy megigazítsa, ösztönözve érezte magát és cselekedett és ezért a meggondolatlanságaért életével fizetett. (1. Krón. 13:9-11.) Ha akkor, amikor a láda mellett ment, eszébe jutottak volna az Urnak parancsai, ha azokat már előzőleg alaposan átgondolta volna, ha az engedelmisség szelleme ébren lett volna benne, ha élt volna azzal az előrelátással, amit csöndes elmélkedésekből kellett volna megtanulnia, el lett volna készülve arra, hogy megfékezze magát és ne avatkozzék olyan dolgokba, amelyek nem tartoznak reá.

Péter is ösztöntől sarkalva jelentette ki, hogy mindenkor hű lesz az Urhoz. Ő csupán észrevette, hogy Jézus a Megváltó, az élő Isten Fia és föl-tételezte, hogy külsőleg is mindennek kedvezően kell kialakulni az Urral szemben, akivel természetesen Péter is szeretett volna mindenkor együtt maradni. Itéletében nem volt meg az a higgadtság, gondos megfontolás, amit Pünkösdi napján kapott meg. Senki sem engedheti meg, hogy az ösztön uralja és ugyanakkor józan fölfogást gyakoroljon, mert a józanság lelke magában foglalja a tények gondos és higgadt megfontolását is. Az ösztönözött emberek igen könnyen előítéletet visznek bele az elhatározásukba, mert az előítélet nem más, mint korai ítélet. Az ilyenek a dolgok megismeréséből egyenesen az akaraterejre és innen az elhatározásra ugranak át. Ezek állandóan belefognak valamibe, de gyakran olyan dolgokba, amelyeket maguk is szeretnének megállítani. Néha ahhoz az emberhez hasonlítanak, aki szívesen át nézi a világot, amelyen keresztül min-

den nagyon szépnek látszik, máskor meg ahhoz, aki sötét üvegen át néz a világba s így borongós-nak, vigasztalannak lát mindent. A helyzetet azonban egyik sem itéli meg helyesen.

Az ösztöntöli sarkalás tulajdonképpen olyan hamis lelkesedés, amit nem az eszmék, hanem a kívánságok idéznek elő. Nagyon gyakran igaz a mondás, hogy: „A kívánság a gondolat anyja.“ Az ösztönre való hallgatás volt a galáciabeli testvérek baja is, akikhez így szólt az Apostol: „Jól futottatok egy ideig . . . óh balgatag galáciabeliek, kicsoda igazított meg titeket?“ (Gal. 5:7; 3:1.) Nem erősítették megukat eléggé hitőknél fogva s abba a veszedelembé kerültek, hogy mindent elveszítenek.

Az Úr kétségkívül azért adta a korlátozást, hogy „senkinek rosszért rosszal ne fizessünk“ (1. Thess. 5:15), mert nagyon hajlandók vagyunk a gyors elhatározásra és a belőle származó cselekedetekre. Az ösztönzött hajlandóság arra készlet bennünket, hogy visszaüssünk vagy visszafeleljünk, amikor sértve érezzük magunkat. De ha gondosan mérlegeljük az Úr Jézus akaratának különböző változatait s ha magunkévá tesszük azt a gondolatot, hogy jobb kedve teljék bennünk, ha alaposan átgondolnánk a helyzetet, mielőtt cselekednénk, akkor meg vagyunk védelmezve és akaraterőnk a döntéssel együtt kénytelen megvárni a meg-gondolást, az előrelátást és a higgadt ítéletet. „Jobb a hosszútűrő az erősnél; és aki uralkodik a maga indulatján, mint aki várost vesz meg. Példab. 16:32.

AZ ÉRZÉS ELLENTÉTE AZ ÉRZELGŐSSÉGNEK

A józanság lelkének másik akadálya az érzelgősség. Az érzés maga nemes dolog. Az is a leg-nemesebb érzés volt, amit Isten tanusított a világgal szemben s amely arra készítette, hogy intézkedjék a világ megváltása érdekében. A józanság lelke egyetlen olyan emberben sem lehet meg, aki-ben egyáltalán nincs érzés — ha ugyan ez lehet-séges volna. Az érzelgősség azonban az, amikor az érzés még a belátáson is erőt vesz vagy dön-tésre kényszeríti az embert, még mielőtt az ész meggondolhatta volna a dolgot. Az ösztön és az érzelgés gyakran együtt járnak mint a két tör-vényes előképük: a hatalom és a szeretet. Érzelgős volt például mikor Lystra városának népe Barna-bást Jupiternek és Pált Merkuriusnak nevezte, mondván: „Az istenek jöttek le mi hozzánk em-beri ábrázatban.“ (Csel. 14:11.) Más alkalommal, amikor Pál apostol lerázta karjáról a mérges kigyót és semmi bántódása sem lett tőle, a sziget népe őt is imádni akarta, azt gondolván, hogy Isten.

A józan fölfogás sohasem fog megnyilvánulni az olyan emberekben, akik megengedik, hogy cselekedetüket ilyen gyarló és ideig-óráig tartó benyomások kormányozzák s akiknek nem sikerül ezt a józan fölfogást a szívük érzéseivel összhangba hozni. Az érzés értekezik és képes az áldozatra. Az érzelgés kizárja az elmélyedő gondolkozást és nem ismeri a nagylelkűséget. Igaz érzésből föl-

tudjuk magunkat áldozni, de az érzelgés áldozatot másoktól követeli meg.

Láttunk olyan anyákat, akik elleneztek fiuk elhatározását, mert inkább azt akarták, hogy jeletéktelen, ismeretlen életet éljenek mellettük, minsem hogy az elválás fájdalmának kitegyék magukat. Az érzelgés és a belőle származó gyermekszánalom és hamis érzékenység képzelődések hoznak azok számára, akik nem gyakorolják a józan gondolkozás művészetét.

A CSALÉKONY KÉPZELŐDÉSEK

Az ösztönzés és az érzelgés egyaránt az ábrándhoz vezetik az embert. Az ábrándot épen úgy mint az eszményképeket a képzelődés és a reménység hozzák létre. A kettő közötti különbséget a pontatlanság adja. A képzelődés valóban szükséges ahhoz, hogy gondolatban kialakítsuk valamely eszményt vagy ezen eszme ránk való hatásának képét. Az apostol a következő szavakban fejezi ki ezt a gondolatot: „Mi az Úrnak dicsőségét szemlélvén, elváltozunk mint egy tükör által (annak elménkre való hatása által) dicsőségről dicsőségre.“ (2. Kor. 3:18.) Vagyis: az Isten igéjének töredékes leírás nyomán képesek vagyunk arra, hogy az Úr képét vagy fogalmát elképzeljük magunknak.

A képzelődés azonban annyira össze van kötve az érzelgősséggel, hogy már magának a szónak is van valami kellemetlen mellékíze. Az apostol így szól: „Lerontyán a képzelgéseket és minden meg-gaslatot, amely Isten ismerete ellen emeltetet foglyul ejtünk minden gondolatot, hogy engedelmeskedjék a Krisztusnak.“ (1 Kor. 10:5.) Az ideális és az ábrándozó ember egyaránt tudomást veszik a dolgokat, de az utóbbit nem ösztönzi az igazság utáni vágy. Előző tapasztalatainak és az Úr ígéreteinek s útmutatásainak helyét a kívánságok foglalják el emlékezetében. Az ilyen embe-reknél a merengés kiszorítja az igazi gondolatokat. Az éberség helyett közömbösség van bennök, a következtetés helyett ábránd, az előrelátás helyett vágyakozás. Csoda-e tehát, ha ilyen téves elha-tározásokra jutnak és helyes ítélőképességük haszontalan képzelődések homályosítják el?

Jézus korának „igaz“ zsidói félrevezették önmagukat azzal, hogy minden áldást megnyernek de ők is, mint a világ többi része, részek voltak mert nem őszintén keresték az igazságot, hanem előítéletről, amely csakis a szellemi és erkölcs közömbösségen alapult.

[Napjainkban is sokan vannak az u. n. keresztyének között, akik az igazságot előítéletről megvetik és csipős, gunyos megjegyzéseikkel sértetik azok szíveit. Egy bibliatanuló egy alkalommal beszélgetett egy teológiai tanárral az igazságról s a professor úgy nyilatkozott, hogy: „Önök bibliatanulók olyanok mint a vízáradás alkalma-val a felszínre került szemét és piszok . . . — Nevét nem akarjuk nyilvánosságra hozni, mert talán azóta megbánta, hogy oly hirtelen szólta ajkával, mert hiszen ő „élő keresztyén“ (?)]

„AZ IDŐK JELE“

Megtalálták a bibliai aranymezőket

A bibliakutató tudomány egyik legérdekesebb témája, melyet a tudósok és geológusok már annyiszor megvitattak: hol lehetett a bibliai paradicsom? A vélemények eltérők és ellentmondók voltak, de egyetlen ponton valamennyi megegyezett, abban, hogy a bibliai tudósítás földrajzi lehetetlenségeket tartalmaz. Legújabbán most az ismert Sieglin professzor foglalt állást ebben a sokat kutatott kérdésben és bizonyító tényekkel igyekszik megerősíteni a biblia tárgyilagos helyességét.

Az aranytermő Chavall

A bibliai leírás szerint, ahogy azt mindenki tudja, a Paradicsom azon a földterületen volt, ahol a Pison és Gichon folyók, valamint a Tigris és Fufrates ered. Minthogy a két utóbbi folyó forrása az örmény fensíkon van, arra lehet következtetni, hogy a kérdés ezzel meg van oldva. A biblia szőfint a Pison folyó az aranyban gazdag Chavila-vidéket szelte át. De ilyennevű vidékről a biblia többször is említést tesz és hol azt állítja, hogy ez a terület Arábia északkeleti, hol pedig azt, hogy délnyugati részében van. Ugyanakkor a Gichon folyóról azt írja a biblia, hogy egész Aethiopiát körülvette. Ebben az állításban feltűnő ellenmondást látott a tudomány. Minden lehető módot megpróbáltak, hogy a bibliának ezt a tévedését igazolják, vagy legalább is tompítsák, de ezek a magyarázatok vagy a biblia szavaival, vagy pedig a földrajzi tényekkel kerültek ellentétbe, tehát nem kielégítők.

Sieglin professzor szerint minden ellentmondás csak látszólagos és a bibliai híradás teljesen helyes, az ellene felhozott kifogások pedig könnyen megcáfolhatók. Egyetlen pillantás a térképre meggyőzhet bennünket arról, hogy a két ismeretlen paradicsomi folyó kérdésében csakis az Aras és a Kur jöhetnek tekintetbe. Ennek a két folyónak valóban megvannak azok a tulajdonságai, melyekről a biblia említést tesz. Az ókori örményeknél az Aras-folyó neve Pasin volt, ami megfelel a bibliai Pison elnevezésnek. Az eltérő magánhangzók ugyanis nem téveszthetnek meg bennünket, mert az ókorban nem használták magánhangzókat a zsidók és így az örmények saját nyelvüknek megfelelő magánhangzókkal ejtették ki a folyó nevét. Ennek a folyónak a partján terül el az örmény történetírók által gyakran említett és nagy aranymezőiről híres Khabela-vidék, melyet a görögök és rómaiak hol Kaballa, hol Gabala néven említenek. A biblia azt írja, hogy a Pison völgyében egy különleges myrrha-fajta fordult elő és sohám nevű ékkő, melynek neve sukaan volt az asszíroknál. Egy ókori örmény forrás beigazolja, hogy a Pasin mentén sok myrrha termett, míg egy görög geográfus arról tesz említést, hogy a folyó medrében ismeretlen ásványt talált, melyet ő s kyon névvel jellemez. Ez az ásvány a hematitok egyik, csodálatosan sokféle változatban előforduló fajtája.

Az elsüllyedt paradicsom

Ha elfogadtuk, hogy a Pison azonos az Aras-Pasin

elnevezéssel, akkor a mai Kur folyó nem lehet más, mint az ókori Kyrón (mely a görög Kyros elferdítése lehet) azaz a bibliai Gichon. Az ókorban ugyanis a Kyrón körülfolyta a Kolchis nevű vidéket, melynek sötétebb lakóiról Aischylos, Pindaros és Herodotus is említést tesznek és akiket Homeros és a nálánál még régebb görög költők aethiopoknak, azaz „izzóarcuak“-nak neveznek. Memnon és Andromeda nem a Nilus felsővidékéről, hanem a keleti Pontus tájáról származtak el. A görögök sokkal később, amikor megismerék a mai Szudán lakóseit, származtatták át ezekre az aethiop elnevezést. Ezekiel próféta is, amikor a kusitákról beszél, azaz a mórokról, akkor a Kolchisbelieket érti, akik az ő idejében a déloroszországi skythák kényszerű szövetségében betörték Szíriába.

A biblia leírás ilyenformán tehát minden tekintetben beigazoltnak vehető. Sieglin professzor fejtegetéseinek további részében a paradicsomi arany előfordulására hívja fel figyelmünket. Az elsüllyedt paradicsom mai területén gazdag és óriási kiterjedésű aranytelérek vannak. A háború kitörése előtt több orosz geológus Sieglin ösztönzésére tüzetesen megvizsgálta az Aras felső vidékét, ahol a kiaknázásra érdemes gazdag nemesfémtelepeket pontosan a biblia által megjelölt helyen találták meg, ott, ahol az Arpadschai-patak az Aras-folyóba torkolódik. Egy német nagyiparos, állítólag maga Stinnes, aki tudomást szerzett erről az értékes felfedezésről, erősen érdekli az aranymezők iránt és ki is akarja aknázni, ha majd egyszer megszűnnek azok a politikai nehézségek, melyek jelenleg a terv megvalósítását lehetetlenné teszik.

Távbeszélés nagy távolságra

Európában a London—Genf 800 kilométeres vonal, a Brüsszel—Marscille 900 kilométeres vonal a Páris—Róma 1200 kilométeres vonal, a leghosszabbak közé tartoznak, amelyeken kábelekkal a beszélgetés lehetséges. Amerikában sokkal nagyobb távolságra lehet beszélni így a Florida államban lévő Key West-et és Havannát, összekötő telefonvonal megnyitásánál az amerikai és a Kuba szigeti elnök 8800 kilométernyi távolságra üdvözölték egymást. Egy beszédet, melyet Harding elnök Washingtonban tartott, New-Yorkba és innen San Franciscóba 5200 kilométernyi távolságra továbbítottak. A beszéd továbbításához szükséges áramot utközben több ízben kellett megerősíteni. Washingtonban 150,000, New-Yorkban 30,000 és San Franciscó-ban 20,000 ember hallgatta a beszédet. Mind a három helyen hangosan beszélő telefonok úgy adták vissza a szavakat, hogy a szabadban 150 méter távolságra voltak hallhatók. Amerikában lehetségesek a telefonálások ilyen távolságokra, mert az Egyesült Államok és Kanada egész kontinensén egy egységes telefonhálózat van. Az amerikai távbeszélő vonalak között a legjelentékenyebb a Philadelphia—Pitsburg 486 kilométeres vonal. Ez egy része a New-York—Csikágói vonalnak, amelyen most dolgoznak és amely csaknem 1400 km. hosszú lesz.

KÉRDÉSEK ÉS FELELETEK

KÉRDÉS:

Lesznek-e még az Aranykorszakban gyárak és ipar?

FELELET:

Nézetünk szerint az átmenet fokozatos lesz. Ésszerű a föltevés, hogy a megmaradtak, akik a mostani rossz társadalmi rendből, — amely most bomlási folyamatban van, — átjutnak az aranykorszakba, fenn fogják tartani az élethez szükséges szükségleti cikkek termelését. Mivel azonban mindezeket az embereket, a mult keserű tapasztalatai miatt azon legbensőbb mély vágy fogja áthatni, hogy a felebaráti szeretet törvényét megvalósítsák és embertársuknak az életét a lehető legkellemesebbé tegyék, azért rövidesen törvényes intézkedésekkel olyan állapotokat fognak teremteni, melyekre a mostani ideálisták már

régén várakoznak, de amelyeket az önzés uralma alatt meg nem valósíthattak. Hogyha figyelembe vesszük, hogy az aranykorszakban nem lesznek többé előkelő semmivők, hanem az igazság uralma az emberi társadalom minden tagját hozzájuttatja az összmunkateljesítmény megfelelő részéhez, úgy nem fog többé előfordulni a hogy egyesek egész életükön át rabszolgaként éljenek gyárakban. Emellett a modern találmányok az életet egyszerűbbé teszik majd és hogyha majd a természet bőségesen fogja megtermelni a legfinomabb és legpompásabb és az összes életmódokat tartalmazó gyümölcsöket, úgy természetszerűen a mi mai iparunk sok terméke feleslegessé válik majd. Ezeket többé nem fogják keresni és ezzel természetesen a termelés is a későbbi fejlődés folyamán egyre jobban el fog tűnni.

... (NEVEZETESEBB NAPI ESEMÉNYEK RÖVID KRÓNIKÁJA) ...

Feloszlatták az angol parlamentet. A király aláírta a parlament feloszlatásáról szóló rendeletét. Az új parlamentet január 8-ra hívták össze. A választási kampány teljes erővel megkezdődött.

A román-orosz tárgyalások. Bukarestből jelentik: November 18-án délelőtt a fővárosba érkeztek a tiraspoli román delegáció tagjai, mivel az orosz delegátusok is elutaztak. A tárgyalások november 26-án, hétfőn fognak folytatódni ugyancsak Tiraspolban.

Az Adeverul azt hiszi, hogy a tárgyalások megszakítása azzal magyarázható, hogy az orosz delegáció újabb instrukciókat kért a szovjetkormánytól. A tárgyalások, különösen a konzulátus felállításának kérdése, politikai problémákatisérint, elsősorban a szovjetkormány elismerését Románia részéről és Besszarábia csatlakozásának elismerését Oroszország részéről.

Hétfőn kezdődnek a román-jugoszláv iskolatárgyalások. Bukarestből táviratozzák: November 18-án délelőtt érkeziklet volt a külügyminiszteriumban, amelyen résztvettek Miron Cristea metropolitaprimás, Ciorogariu püspök, Duca és Lepadatu miniszterek és annak a bizottságnak a tagjai, amely Temesvárt fog tárgyalni a jugoszláviai román iskolák ügyében. A tanácskozások után a bizottság tagjai Temesvárra utaztak, ahol a tárgyalások hétfőn meg is kezdődnek.

Bombamerénylet készült a budapesti francia követ-ségi palota ellen. Budapestről érthetetlenül szakadozott és hánys táviratok érkeztek egy bombamerényletről. Hogy hol szakadtak meg ezek a táviratszövegek, egye-

lőre még nem lehet tudni. Az egyik távirat annyit mond, hogy a Reviczky-utca egyik palotájának kapuja alatt bombát találtak a járőkelők. A gyújtózsínór el volt szakítva. A kiszállott rendőri szakértő megállapította, hogy a bomba robbanóképes.

A következő, hiányos szövegű távirat ennyit mond: A rendőri nyomozás eddig még csak annyit állapított meg, hogy a bombát hozzánemértő ember készíthette. Emberek készítették, vagy készítették s az elhelyezéséről azt hiszik, hogy nem a ház lakóinak életere ellen irányult, hanem csak tüntetés akart lenni.

A harmadik távirat ezt közli Budapestről: A francia követség elleni merényletből kifolyólag a belügyminiszter intézkedésére a palotát rendőri detektivposztok vették körül. A merénylőknek egyelőre nincsen nyoma.

Elfogatóparancs Stinnes ellen. Az Intransigent jelentése szerint Degouille tábornok elfogatóparancsot adott ki Stinnes ellen. A parancs egyébként egyelőre nem hajtható végre, mert Stinnes, mint ismeretes, az utóbbi időben Berlinben s nem a megszállott területen tartózkodik.

A görög köztársasági párt megegyezett Venizelossal. A venizelista liberálistpárt és a köztársasági párt között paktum jött létre közös választási programmal. A mult vasárnapra nagy tüntetések keretében elhatározták a köztársaság proklamálását, és a tüntető nagygyűlést elhalasztották, mert az uralkodó kijelentette, hogy még az általános választások leforgása előtt elhagyja az országot.

Megjelent az Aranykorszak Naptár.

Tekintettel arra, hogy a mult években kiadott „Örörony naptárunk sokak jótetszésével találkozott, a közelgő aranykorszakra való tekintettel, valamint embertársaink figyelmének fokozottabb felkeltése céljából elhatároztuk, hogy naptárunkat: évtől kezdve **ARANYKORSZAK NAPTÁR** címen hozzuk forgalomba. Minden igyekezetünkkel azon voltunk, hogy ez a naptár még az eddiginél is szebb és tetszesebb külsővel, jobb belső tartalommal gazdagon jelenjék meg. Tartalmát úgy állítottuk össze, hogy az bármely osztályu, társadalmi állásu vagy foglalkozásu egyén részére csak érdekes lehet. Többet foglalkozunk a jelen társadalmi probléma megoldásával. Dr. Edgár svéd professor tollából egy igen érdekes tanulmányt közlünk „A szocializmus és biblia” címen. E cikkben az író megáfóhatatlan érvekkel bizonyítja miszerint a szocializmus nem lesz képes a népek ohaját — az igazi életet, boldogságot és szabadságot — megvalósítani, mert erre Kristus hivatott, akinek igazsága és szereteten alapuló országa fogja eredményezni a „minden népek vágyát”. Igen sok más érdekes napjainkban felszínre vetett kérdésekre ad helyes választ, miók a spiritizmus, a lélek, a halottak feltámasztása stb. stb. A vásároknak egész Erdély területére való pontos kimutatását betűrendben közli. A naptár 200 oldalra terjed. Boríték ötszínnyomásu képet mutat a kúszóbön álló aranykort szimbolizálva: ∞ Rendelje meg azonnal, míg el nem fejeztük. **ÁRA CSAK 16 LEI!!!** Megrendelhető Az Élet kiadóhivataltól, Cluj-Kolozsvár, Str. N. Filipescu No. 10.